

**ПРАВОСЛАВНА ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА
СВЕТА МИТРОПОЛИЈА ВЕЛЕСКА И ПОВАРДАРСКА**

Протокол бр. 35 од 22.02.2003

До
Редакциите на средствата за информирање во
Република Македонија

Почитувани,

Според истражувањата кои ги направи кабинетот на нашата смиреност, Митрополитот велески и повардарски и егзарх охридски Јован, а во врска со веродостојноста на информациите кои се пласираат во јавноста врзани за нашето име во периодот од 23 јуни 2002 до 31 јануари 2003, се дојде до заклучок дека 99% од нив не се основани на изјави на учесниците во третираните настани, туку, како тоа народно се вели на рекла-казала. Тоа ни дава за повод да се обратиме до гореспоменатиот наслов и да побараме мислење, или пак да иницираме уште посеопфатно истражување за тоа колку средствата за информирање ги запазиле човековите слободи и права и колку се демократски во случајот со Митрополитот Јован.

Не затоа што е сега нашата личност во прашање, та ние сме навикнале сопствениот идентитет да го црпи од заедницата со Бога, а не од мислењето на медиумите, но ова е само еден показан пример за тоа како се кршат човековите права и слободи од страна на средствата за информирање на многумина кои од различни причини ја немаат таа можност да ја анимираат јавноста дека направена им е навреда, понижување и клевета. Нас не ни е познато дека некој новинар во Македонија е казнет затоа што против некого извршил клевета или го исплукал нечие име во јавноста. Или можеби во Македонија такви кривични дела нема?

Тоа, пак, што нема никаква одговорност, им дава простор на креаторите на јавното мислење толку многу да го снижат критериумот на нивната етика што по ниту една мерка не можат да се наречат новинари зашто нивните известувања се повеќе оговарања и злословења отколку информирања и анализи. Секоја чест на исклучоците, кои за голема среќа ги има, но за жал многу се малку. И во другите земји кои беа под комунистичкото ропство и каде немаше независно новинарство ги има скоро истите проблеми, но Македонското новинарство предничи. Многу тешко ќе се најде медиум и новинар кои работат само за вистинитоста во информирањето, а не за некој свој спонзор. Изгледа дека тоа е природно во една ваква духовна и материјална криза во која западнала Македонија, но ние ниту мислиме дека вистината се купува, ниту пак досега некому сме му понудиле пари објективно да известува. Ни велат, дека затоа и нè компромитираат. Сепак, нас нè води друга помисла. Царството на вистината можно е да се одложи за некое време, но никокаш и со ниту еден метод не може да се уништи. Господ нека ни даде само сила и благослов да ги претрпиме сите неправди кои ги поднесуваме за вистината.

Се надеваме дека Вашата љубезност ќе биде заинтересирана за тоа зошто некои средства за информирање во Македонија ги нарушуваат човековите права и слободи и по својот настап во ништо не се разликуваат од средствата за информирање во тоталитаризмот.

Прво, новинарите кои се занимаваат со црковна проблематика, со ништо не покажаа дека барем елементарно ја совладале материјата која ја третираат. Не се бара од нив да бидат теолози, но крајно е нецивилизирано ако не знаеш ништо за Црквата, ниту тоа дека таа не е од овој свет, туку дека нејзина глава е Христос Господ, ниту тоа дека не функционира по типот на световните институции, ниту тоа дека нејзин врховен критериум е жртвата, по углед на првомаченикот Христос, не можеш ниту да ги сватиш постапките на нејзините членови, ниту пак објективно да ги коментираш. За жал, во Македонија се многу ретки оние новинари кои знаат по нешто за Црквата, а другите ја коментираат Црквата како што тоа се коментира фудбал или бокс. Црквата не е таинствена организација, туку јавна и покрај тоа што нејзината служба се нарекува Света Тајна, но типот на организираност е различен од оној во другите световни институции. Оној кој е прв, во Црквата се поставува да служи, не да владее. Затоа нејзиниот схематизам е во вид на превртена пирамида. Првиот, а тоа е епископот иако е врв на пирамидата, најдолу е од сите, за да служи, не за да му служат. А, со што може еден епископ да послужи на другите? Со тоа што ќе отвара народни кујни и ќе ги храни сиромашните, се додека и поимотните не осиромашат па после да нема веќе за никого? Не, туку најважната негова работа е да принесува жртва на Бога во Тројица, за сите и за сè. Да принесува дарови, леб и вино кои по слегувањето на Светиот Дух се претвараат во Тело и Крв Христови, но исто така, ако е потребно да се принесе себе си на жртва за вистината, за правдата, за љубвта, за ближниот, за Бога. Затоа, неговото дело се вика просветителско. Епископот својот идентитет не го прима од средината во која живее, туку го прима директно од Бога и тоа во вид на светлина. Многу одамна во Црквата е востановено епископот да се нарекува и светител, зашто барем треба да биде просветлен директно од Бога, а тој, пак, да го просветлува повереното му словесно стадо.

Чиниме неопходно е сево ова да се има предвид пред да ја допреме главната тема на ова обраќање. Ние, како епископ на една помесна Црква, велеската и повардарска света митрополија, со согласност на свештенството и воцрквениот народ, стапиме во литургиско и канонско единство со СПЦ и преку неа со останатите православни Цркви во светот. Се обидовме да го надминеме расколот кој полни 35-години ја цепи не само МПЦ, туку и целата Црква во светот, зашто болката на еден член е болка на целото тело. Тоа го направивме без при тоа да има било какви промени по црквното уредување во митрополијата. Злонамерни и неупатени новинари, тоа го претставија како ставање на дел од Црквата во Македонија под српска јурисдикција. И покрај повеќето обиди да се објасни дека тоа не е така и дека тоа не го пишува ниту во писмените документи со кои беше запечатено литургиското и канонско единство, повеќето од медиумите кои имаат право да соопштуваат на територијата на цела Р.М. останаа воопшто незаинтересирани за фактите и даваа само произволни политички коментари. Суштината на проблемот остана недопрена сè до денес. Нè нарекоа дека сме србоман, гркоман, предавник, шпион и што ли уште не, а сето тоа од две причини, затоа што неправилно ја третираа црквната проблематика од непознавање, но што е уште полошо, затоа што не сакаа да ни дадат простор ние да му објасниме на народот. Нè обвинија за работи за кои во некои здрави демократии се одговара за клеветата, а при тоа не беа волни да ни отстапат простор тоа да го демантираме.

После доделувањето на титулата егзарх охридски, од страна на Соборот на СПЦ, почнаа да нè нарекуваат српски егзарх. Таква титула во црквната терминологија нема, бидејќи егзархатите не се по национална основа, туку по територијална. Со неколку соопштенија се обидувавме да им кажеме дека се потполно непрофесионални зашто за нашата титула има писмена одлука и во неа стои дека сме: Митрополит велески и повардарски и егзарх охридски, но повеќето од нив упорно остануваат во своето злосовие сè до сега.

Дали е тоа од причина што навистина се потполно неинформирани, или, пак, тоа го прават со намера да ја омаловажат нашата смиреност, не знаеме, но во јавните прозивки по нашата личност нè ословуваат со световното име Зоран кое го имавме пред да бидеме замонашени. Монахот на чинот на монашењето го менува името и од пред пет години моето име е Јован. Тоа име воопшто не е врзано со владичанското достоинство и дури и да не бевме владика нашето име ќе беше Јован. Што значи дури и во случај да не го носиме владичанскиот чин ние сме Јован, зашто името не се менува со евентуалното расчинување. Но, ние не сме ниту расчинет, а МПЦ веќе ниту има такво право. Ние сме актуелен, а не расчинет митрополит велески и повардарски и егзарх охридски зашто еден владика за да се расчини претходно е потребно да биде осуден од Црковен суд. Ниту сме судени на Црковен суд, ниту осудени. Згора на сето тоа, неколку денови после нашето монашење, ние го променивме името во личната карта и во пасошот, од Зоран во Јован. Така, упорното ословување од некои средства за информирање како расчинет владика Зоран Вранишкоски го сметаме или за кулминација на неинформираноста и неупатеноста на новинарите, или како злоба која немајќи граница преминува во глупост.

Во тоа предничат телевизијата А1 и весникот Дневник. Неколку пати веќе сме им кажале дека нашето граѓанско име со кое сме регистрирани пред државните органи е Јован Вранишкоски, но ако толку сакаат да не викаат Зоран, или Зоки, како што ме викаше некогаш мајка ми, нека им биде, пак цел свет ќе знае за кого зборуваат. Сепак, намерата на телевизијата А1 да нè понижува и да ја дезинформира јавноста за Црквата која ние ја епископствуваме има друг карактер. Сопственикот на таа телевизија е муслиман кој им дал задача на оние кои ги плаќа систематски да работат против угледот на Црквата. Случајот со воспоставувањето литургиско и канонско единство со СПЦ и преку неа со сите Цркви во светот им беше само мотив. Тие не работат само против угледот на нашата смиреност, туку на целата Црква во Македонија. Како поинаку да се протолкува тоа што цели седум месеци, откако почна да се третира случајот со Митрополитот Јован, ниту еднаш не ни дале простор барем пет минути во живо да го демантираме она за што нè клеветат. Со црковен речник тоа се вика варварство, зашто е одлика на луѓе кои припаѓаат на ниските слоеви на цивилизираност. Седум месеци скоро катадневно да го вртат нечие име на телевизија и да не го повикаат човекот ниту еднаш, сам да објасни или да се одбрани за тоа што е напаѓан, не се вика само варварство, туку тоа е класичен криминал по однос на демократските права и човековите права и слободи кои се загарантирани со меѓународни конвенции.

Наспроти тоа, се покажуваат како крајни непрофесионалци, особено во случаите кога некоја работа треба да се истражи и анализира. На пример ќе наведеме една проста работа. Никој не сака да анализира дали може самопрогласената автокефалија на МПЦ во 1967г. по автоматизам да доведе до практична автокефалија. Автокефалијата е одлика кон другите. Тие треба да те признаат за самоуправен. Ако тоа не го прави ниту една Црква полни 35 години, ако ниту една Црква не го третира ова подрачје дека е Црковно автокефално, напротив, сите Цркви сметаат дека ова подрачје е сеуште под духовна јурисдикција на СПЦ, тогаш, што значи дека некој неписмен новинар ќе ја нарекува Црквата во Македонија автокефална. Ќе постане ли таа и практично автокефална? Од друга страна, ако ние сме признат од сите Цркви во светот како Митрополит велески и повардарски и егзарх охридски, а со тоа е призната и целата Црква која ја епископствуваме, не сме ли практично автокефални, без разлика што некој невоспитан новинар нè нарекува Зоки Поки и ни ја проширува титулата со придавката: српски, или, пак, што бесно нè нарекува расколник. Секоја лага има рок на траење. Така и дојде крајот и на лагата која 35 години се пласира како вистина, дека МПЦ не била расколничка организација. Раскол е господо новинари кога некој се дели од целината, а целината на Црквата е Телото Христово кое се поистоветува со едната света соборна и апостолска Црква во светот. Секој кој не е во единство со Православната Црква во икумената се смета за расколник. Расколничка се смета една многу голема Црква каква што е Римокатоличката, а камоли МПЦ која 35 години нема литургиско и канонско

општење со ниту една Црква во светот. Не треба значи многу да бидеш упатен за да знаеш дека не може расколник да го наречеш оној кој е во единство и признат од сите Православни Цркви во светот, или обратно, да не ја наречеш расколничка МПЦ која нема заедница со ниту една Православна Црква во светот.

Меѓутоа, во хајката за Митрополитот Јован почнаа да страдаат и други личности. Најсвеж е случајот со сестрата Анита која одлучи својот живот да Му го посвети на Бога во манастирот кој е под наше епископство. Без воопшто да се заинтересираат за вистината, а само со цел да ни напакоштат нас, на Митрополитот Јован, поделни новинари потполно непрофесионално го третираа целиот случај и споменатата сестра ја понижија, ја навредија до невидени размери, сакајќи тие да и ја определат иднината и да и кажат кон каде треба да го насочи животот, иако таа е полнолетна, не грижејќи се при тоа што со тоа вршат силување на нејзината слобода и загрозување на нејзините човекови права сама да одлучува за својата иднина. Она пак, што најмногу им посмета е тоа што е под духовно раководство на Митрополитот Јован. Да се случеше ова во било кој друг манастир воопшто немаше да се дигне прашина. А во тоа хулиганство и духовно силување на сестрата Анита која беше виновна само затоа што е во манастир под наше епископство, повторно предничаа телевизиите А1, и битолската локална телевизија Орбис. Известувачот и за двете телевизии е истиот, г-динот Пеце Стефановски, тип на новинар од тоталитаристичкото време кој нема намера да информира, туку да суди, па дури и се обидува сам да ја изврши пресудата.

Ништо во овој живот не е толку вредно човек потполно да се жртвува за тоа. Сè е минливо и се покажува како распадливо. Единствена жртва која има значење е жртвата за Бога и за верата која спасува. За тоа вреди да се поднесат навреди, понижувања, малтретирања, за тоа вреди да се страда и да се трпи, зашто наградата е голема, вечен живот и Царство небесно. Затоа и ние ќе се обидеме да истраеме на сите неправди нанесени врз нашата личност од непрофесионалните, неразумните и многу поткупливи новинари во медиумите кои ги споменаваме. Но, денес жртвата сме ние, утре некој кој е уште почист, кој можеби сеуште не се родил.

Со почит,

+Јован Митрополит велески и повардарски и Егзарх охридски

Писмово е испратено: До Собранието и Владата на Р. Македонија, Странските дипломатски мисии, форумите за човекови права, институциите за мониторинг на средствата за информирање и редакциите на средствата за информирање во Р. Македонија